



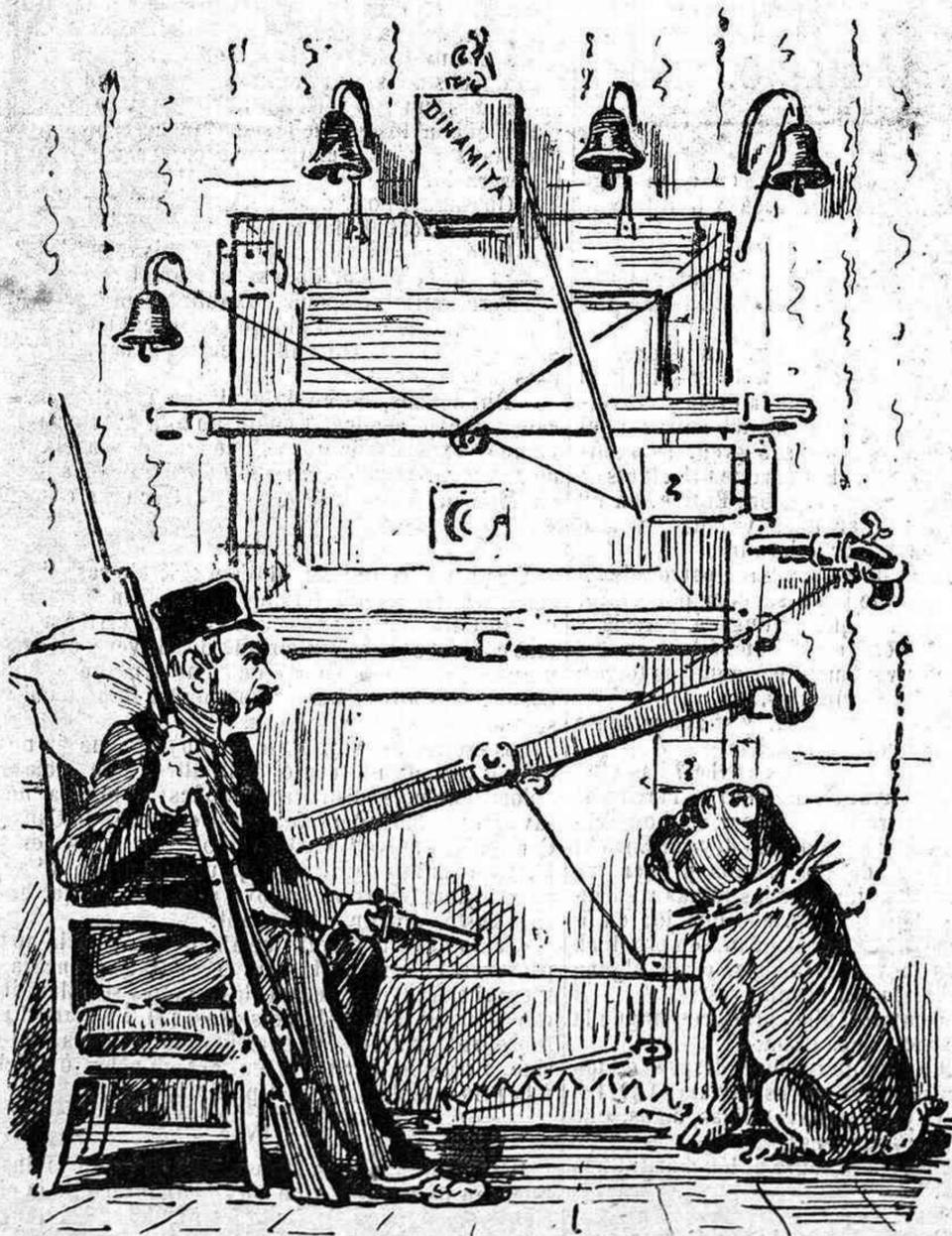
# LA ESQUELLA

## DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI.  
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

**2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA**  
y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.  
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

<p>ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20 BARCELONA.</p>	<p>PREU DE SUSCRIPCIÓ Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals. Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18</p>
---	--



Precaucions que haurán de pendre 'ls vehins de Barcelona per guardar lo pis.



Pero no 'ls valdrá, porque 'ls lladres son capassos de endúrse 'n las casas ab los vehins á dintre.

## TEATRO CATALÀ.

Dimars vaig assistir a la funció del *Teatro Català*, arrastrat pel natural desitj de presenciar lo primer estreno de la temporada.

L'obra anunciada se titulava *Lo llibre del honor*, tragedia del celebrat autor D. Frederich Soler y del llorejat poeta D. Manel Mata y Maneja, que acostumat a escriure en castellà, distingintse sobre tot per la facilitat ab que versifica.

A primera vista presentava 'l teatro l' aspecte acostumat en semblants cassos, veyents 'hi, si fá no fá 'l públich de sempre. L'escena com de costum, de algun temps ensá, era trepitjada per guerrerros, alguns dels quals acabavan de cubrirse de gloria en la batalla de las Navas.

Se tractava de una familia ben desgraciada. Los comptes de Roca-corba tenian una tradició molt trista. Desde l'època en que vá ser fundada, las comptesas, es á dir las mullers dels comptes, cometian de generació en generació certs deslissos que provocavan l'ira dels marits ultrajats. Casi tots ells, com es natural, se desfeyan de l'adúltera, y alguns, com l'últim compte, abandonavan lo fruit de son amor, per no creure 'l ben castis.

Pero 'l compte havia de ser encare més desgraciat que 'ls seus antecessors, ja que després de matar á la seva primera muller, per créurela, equivocadament, culpable de una falta, y de abandonar al seu fill, contragué segonas nupcias, donantse la casualitat que 'l fill abandonat, que s'havia anat fent gran y era un valent guerrero, s'enamorá, pero de debó, de la segona dona del seu pare.

Y vels 'hi aquí que un trovador que morí en la batalla de las Navas, antes de finir, revelá al compte que hi havia qui l'enganyava, sense precisarli qui era aquest, ni 'ls motius que tenia per ferli una tal revelació *in articulo mortis*, y no haverli explicat la cosa ab tots los ets y uts, mentres vivia. Y vels 'hi aquí que un pelegrí vingut de Palestina presenta una proba de la perfecta ignocencia de la primera muller, morta pel compte. Y vels 'hi aquí que...

Pero ¿a qué continuar? Los mateixos *clichés* de sempre: lo pare regoneix al fill, quan la ignocencia de la seva primera esposa l'hi fá compendre qu' es fill seu enter y perfecte, y 'l fill llavors s'horrorisa de veure que la dona ab qui té amors secrets, adúlteros y culpables es l'esposa del seu pare... A pesar de tot, y després de moltes vacilacions, ja que uns cops se pert per ell y altres per ella, l'esposa culpable y 'l fill incestuos se decideixen á fugir cap al final del segon acte; lo pare peca ab lo pelegrí, y aquest, que com ja ho haurán endevinat era l'amant de la primera esposa morta, y com á tal se dona á coneixe, quan als autors los convé, mor en desafio á mans del compte, mentres l'esposa s'envenena y 'l galan se suicida, y 'l públich...

Lo públich dona mostras de desagrado. ¡Respecte als morts! ¡Compassió per la desgracia! Pero consti que 'l públich que aplaudeix la *La Banda de Bastardia*, *Lo punyal d'or* y otras obras pel mateix istil, no tenia dret de ser inconseqüent ab *Lo llibre del honor*. En aquesta obra s'hi notan los mateixos defectes y las mateixas qualitats que en aquellas: poch coneixement del cor, falta de lógica y de veritat, personatjes convencionals, acció pobre y recarregada, tot aixó ab una versificació exhuberant, en molts trossos sonora y plena de imatjes y figuras.

¿Es que 'l gust del públich vá modificantse? Los autors qu' escriuhen per complaure 'l se troban en lo cas de determinarho.

Y no 's creguin, no 'ns penedim de haver assistit al estreno del *llibre del honor*, en lo qual si no varem veure un' obra, varem veure un actor.

Teodoro Bonaplata, tretze ó catorze anys endarrera —llavors comensava— vá anarse'n á América y de allá ha tornat, fá poch, adornat de verdaderas qualitats pel cultiu de l'escena. Ab tot y lutzar ab una veu que podria ser més flexible y ab certa dificultat en pronunciar la llengua materna, que sens dupte anirá perdent á copia de práctica, desde 'l primer moment vá sedubirnos al sentirlo declamar ab naturalitat, empleant gradacions y matisos en consonancia ab lo paper, y al véureli en lo rostre expressius moviments y en tot lo cós, actituds plásticas de molt bona lley.

Hem de dir tota la veritat á un actor que ha sabut inspirarnos—á nosaltres descontentadissos de mena— poderosas simpatias. Enhorabona y l'hi alabém, que no cridi, y que supleixi ab la variada expressió que dona á las paraulas y conceptes, l'esfors de la veu. Aixís lográ fernos picar de mans ab verdader entusiasme, al sentirli dir de una manera magistral la descripció de la batalla de las Navas, nos agradá moltíssim en l'escena que tingué ab lo cronista, y en la balada ó llegenda del acte segon nos féu veure 'ls fantástichs conceptes que relatava. Pero en las escenas de passió y de sentiment l'hi notarem falta de calor, falta de vibracions, falta de aquell foch que 's comunica al ánima del espectador, y fins alguna insegure-

tat. ¿Es culpa del actor ó culpa de l'obra? Molt difícil déu ser realment, donar visos de veritat á un personatge fals. Per aixó esperém á n' en Bonaplata en una altra producció *més enrahonada*.

De moment accepti un consell que té 'l mérit de ser leal: procuri no recordarse ni de 'n Vico, ni de 'n Calvo, ni de 'n Guerra; desprenguis de aquells efectes artificiosos que 's logran baixant la veu y precipitant la dicció al final de una tirada; y no 's deixi seduhir per l'aplauso, ni 'l busquí, ni 'l solliciti. Quan se tenen qualitats com las qu' ell posseheix l'aplauso vé per si sol.

Després, donga una mirada al seu alrededor y davant de tantas aptituds malbaratadas, guardis, guardis sobre tot com de la peste, de la epidemia dominant en lo teatro Rómulo, l'amanerament.

En lo saló de descans varem sentir aquesta frase:— Are tot consisteix en saber si en Bonaplata millorarà als demés actors, ó si 'ls demés actors farán tornar dolent á n' en Bonaplata.

\* \* \*  
¡Pobre teatro catalá!  
Nos queixavam de l'ambició dels cómichs castellans que tots volen ser primers galans y 'ns trobém que á Catalunya, tots volen ser directors d'escena.

Fins hem sentit parlar de un drama en tres actes—creyém que hi ha exageració—en lo qual tres distints actors que 's disputavan la direcció general, dirigiran un acte per barba.

Aixís, anant extremant las cosas, s'arribará que cada actor se dirigirá á si mateix, y á ningú més.

L'anarquia aplicada á l'escena.

J. R. R.

## NOTAS DE COLOR. (1)

Ab molt gust faria la critica del nou llibre que ab lo titol de *Notas de color* acaba de donar á l'estampa 'l distingit escriptor catalá D. Narcís Oller y Moragas. Conté aquest llibre una hermosa colecció de quadros perfectament copiats del natural, alguns dels quals tancan una idea enginyosa, abundantí l'originalitat y 'l bon dir.

Perque pugan apreciar lo mérit del autor, doném á continuació una de las narracions de *Notas de color*.

## L'INDISCRECIÓ.

## I

La Paulina qu' acabava d'arribar, en quan vegé entrar á la senyora de la casa, s'aixecá y li estengué 'ls brassos:

—Pilar, ¿no m' coneixes?  
—Paulina! Tú per aquí!... ¡Ah! y jo qu' entrava tota contrariada pensant qu' eras una visita de compliment!

Y tot dihent aixó s'abrassaren y s'feren petons.  
—A tú, ja t'ho puch dir—afegí la Pilar—tinch al Enrich dormint en aquest quarto de la dreta y no voldria despertar-lo. La cambra t'ha fet entrar aquí perque no t'conex; pero, si no t'sab greu, 'ns n'anirém á la saleta de confiansa, eh! Com que hi ha tants de malalts, no me l' deixan reposar, pobre Enrich. La nit passada s'ha hagut de llevar duas vegadas, y ara, després de dinar, l'he fet anar á dormir.

—Ja sé, ja, que t'he tant de nom y tanta parroquia...  
—Massa, filla, massa; que ja no sé com pot viurer ni quan podré agafarlo pera que m'duga á passeig y á fer visitas... ¿Y á tú, com te vá? També han arribat per aquí véus de que os va tan bé per aquelles terras; que l'teu marit fa tantas escripturas...

La Paulina acotá l'cap ab tristesa, y s'amiga sense parari esment, se l'emportá á la saleta.

—Donchs, digas, digas: ¿quan has arribat? has vingut sola? no t'ha acompanyat en Matheu?... Pero cá, si la major desgracia es caure á las mans d'un home enfeynat y trevallador!... L'altre dia ho deya al Enrich: si sembla que no soch casada. Los malalts primer que jó; l'Academia primer que jó; todas las juntas y societats, que ja no sé de cuantas és, primer que jó; en fi, qu' avuy per san Pere, demá per san Pau, sempre tinch d'eixir sola, ó ab las mévas germanas, ó ab alguna amiga... Pero ¿qué tens; no m'contas res?

—Prou tinch pera contarte, filla, prou! respongué la Paulina ab veu cada volta més trista.

—Parla, parla... Lo goig de revèure després de tan temps... perqué ¿quánt fá que no 'ns haviam vist? Pot ser cinch anys... Pero ja hi tornava! Digas, digas, que m'fas pena, tant trista: ¿qué tens?

—Vinch principalment pera veure al teu marit; tinch á en Matheu maniatich.

—¿Qué dius, Paulina!  
—Si, filla; possehit de la mania de que t'he un cascabel al cap. La gent ho comensa á coneixer; y pots pensar, essent notari, quin perill corrém. Lo declara-

(1) Forma un tomo de 240 planas, elegantment imprés, que 's ven á 10 rals en la llibreria de Lopez.

rán incapás, me li pendrán la notaria, únich recurs que tenim pera viure... y 'ns quedém al carrer... Jó, miserable dona, sense ofici, sense pare ni germans, sense fortuna... y ab un maniatich á qui mantindre.

Y la pobre Paulina, al dir aixó, esclatá plorant.  
—Oh, no ploris, no digas aixó, que no pot ésser...  
—Francisca! Francisca!...—Tú veurás com l'Enrich lo cura... Aixó es horrorós: la miseria, sola, ab un maniatich!...—Francisca! Francisca!...—Pero no t' desesperis aixís... l'Enrich te l'curará.

Y portada de son bon cor, la Pilar no feya sinó cridar á la cambra perque despertés al metje, ni més ni menys que si d'aquell moment dependís la cura.

Y ¡oh estranyesas del cor! Quan la cambra vingué, l'apassionada Pilar no volgue que cridés á son marit.  
—Nó, nó, Francisca; quedis ab la senyoreta; ja hi aniré jó.

## II

Lo bon Enrich, afadigat de debó, s'estava recobrant las forsas, estirat com un compás de quatre punxas demunt del llit y somniant que caminava per l'ayre com aquell personatge de Jules Verne, sens dupte per lo bé que s'trobava en aquella posició, quan senti que l'estiravan per l'espatlla.

—¿Qué hi ha? cridá sobressaltat, pero sense desesperarse bé. ¿Algun altre malalt?... ¡Que s'mori y m' deixi viure!

—Nó, Enrich; un maniatich.  
—¿Maniatich? Mellor per ell; ningú l' despertará.  
—Es qu' es en Matheu, 'l marit de la Paulina.  
—¿La Pau... lina? A-a-a-ah... ¿Qui es aquesta desventurada que no coneix la sórt del seu marit?  
—Aquella amiga méva que s'casá l'mateix dia que nosaltres. ¿Te n' recordas?... Vaja, despertat, y no digas més disbarats.

—¿Quin dia aquell! No vaig veure cap malalt... A-a-a-ah!

—¿Pero que no t' despertas?  
—Tu mateixa m'has fet venir á dormir y ara 'm trencas lo son! Deixam estar; los maniatichs no 's curan... y ademés se 'n van del llit al cel. ¿Qué volen més?

—Enrich, per Déu... La Paulina s'está allí plorant com una Magdalena.

Tots sabém quant raca abandonar lo benestar y quant dols es deixondarse poch á poquet sense jitar fora de si, de una manera desconsiderada, las il·lusions d'un somni deleytós. Las brometas de l'Enrich no eran donchs fillas d'altra cosa que de tan justa cansa; mes, un cop vensuda aquesta per lo tó planyivol en que la Pilar li feu saber la desesperació de la Paulina, s'aixecá l'metje y vá correr á enterarse de la desgracia.

—Oh, digué, no s' desesperi, Paulina, per aixó. Jo li trauré lo cascabel del cap.

—Pero... ¿que créu vosté qu' efectivament li té?

—¿Y qui ho dubta? Com seria maniatich sinó?

—Pero, miris—responia la Paulina sense compendre l'metje—miris qu' ell diu que se 'l sent tocar, y jo no m'esplico ni com pot haberli entrat al cap, ni com á dins pot fer soroll.

—Oh! donchs, no ho dubti: l'seu marit té un cascabel al cap, replicá l'metje ab tota l'astucia d'un home d'experiencia que sab de que dependeix l'exit de son plan. No 's desconsoli y portim demá á mitj dia en Matheu. Vosté veurá com 'li trech lo cascabel.

## III

Y es ben cert qu' en Matheu eixí de casa l'metje sense sentirse aquell terrible ninch, ninch, per més que sorollés lo cap, y es ben cert que arribá á la vila tant content com sa muller que no hi veyá de cap ull, y que reprengué lo trevall de sa notaria lliure de tota tristors, sens altre afany qu' augmentar lo protocol y essent lo mateix home d'avans.

Los escriptors, veyan ab estranyesa que ja no rodava l'cap d'un cantó á l'altre, que dictava ab aplóm, que no s'distreya ni capficava, que ja no posava en sos borradors *Cascabel* en lloch de Canadell, Carbonell, Canivell, Castellvell ó altres noms consemblants, com ans solia. En fi, ja un procurador d'aquell jutjat havia escrit á un jove protegit seu qu' hauria anat gustós á ocupar la vacant:

«Sento haver-te de dir que ab aquella notaria no pots pensarhi. Lo senyor Matheu está curat, y encara que t'causi estranyesa, perque las manias semblan incurables, no n' dubtis. Ja pots pensar si li teniam l'ull á sobre, si l'haurém experimentat al Tribunal, al Casino, á passeig, per tot arréu. Fes, donchs, oposicions á la primera plassa que s'presenti!»

## IV

Després de tan gran curació que 'ls estranys fins calificavan de miracle, ¡oh sort benaurada de la ciencia! que menys podia fer la familia del notari que convidar á la bona Pilar á passar ab ella los mesos del istiu, pera demostrarli quant y quant agrahian lo benefici rebut de l'Enrich? Escrigueren en est sentit, y l'invitació fou acceptada ab lo major gust.

L'arribada de la Pilar va ésser un ver esclat de joia per part dels uns y de l'altra. La familia Matheu se

desfeya en obsequis y en manifestacions expressives de son bon afecte: res semblava prou a marit y mulier pera demostrar son agrahiment a la forastera, per més qu' aquesta estava comosa de tantas y tan delicadas mostrars com ne rebia.

En lo programa de festas no podia mancarhi un dinar a fora, a l' ombra dels arbres, al remoreig de las joganeras ayguas del riu; dinar en que hi pendria part tota la gent més distingida de la vila, tots los amichs y amigas del matrimoni obsequiant.

Lo dinar tingué lloch en un prat plantat d' ufanosas pollancras y pomeras que, balandrejantse al impuls del oreig, ompienavan de fresca y ombra bellugadissa aquell lloch.

Era pera un foraster un quadro plé d' encis. Penjats en las pomeras voleyavan mocadors *sombreros* y *chals* de senyora com gallardets de festa; los caballs de las tartanas pasturavan desfermats, renillavan, s' encabritavan, s' ajeyan y revolcavan d' alegria, fent lladrar de por ab llurs desusats moviments al gós del pastor, que més avall vigilava a las mansas vacas y esquerps badells, enlayrat en una penya engarlandada d' eura y voltada de fonolls salvatjes y escabellats esbarzers. A la part alta del prat, tres fogueras atiadadas y remogudas pe 'l servey, jitavan flamas y fum que l' ayre s' enduya a esquinsos pera escamotejarlos a la vista, y en fi, a mitja pendent, formant ample cercol, com una trentena de personas de totes edats, acopladas per familias, cadascú en la posició y trajo que la comoditat li aconsellava, dinavan ab la major bulla y gatzara.

Quan arribaren los postres, en Matheu no pogué oblidar al amich que verament era a qui s' devia la festa, y vessant goig y llágrimas pe 'ls ulls, digué:

—Senyors, brindem pe 'l marit de nostra benivolguda forastera, pe 'l bon amich, pe 'l eminent metje que m' ha tornat la salut y l' benestar.

—Bé, molt bel cridaren tots a una, aplaudint y trinçant las copas ab las del notari y la Pilar.

Y aquesta, animada per la bulla de la festa, comosa pe 'l recort y portada tant de son natural atolondrament com de las ganas de fer véure l' alt enginy de son marit, digué:

—¿Volen que 'ls hi expliqui en qué consisti 'l remey?

—Si, sil exclamaren grans y petits.

—Jo no l' he sabut fins ara poch. Mirin si es senzill: quan l' Enrich sab la mania del senyor compra un cascabell, l' embruta ab sang del dit, espera a nostre amich l' endemá, li fá un tallet al cap, se treu de la mànega l' cascabell, lo passa per la sang fresca del tallet y 'l presenta al pacient.

—¿Veritat qu' es senzill? preguntá la Pilar.— Jo no sé... pero qué té 'n Matheu?

Aquest estava groch, espalmat, y tot era moure 'l cap a un y altre cantó, tapantse las orellas. Per fi rompé plorant. Tots correren a voltarlo; la seva mulier, esglayada, li agafá las mans y li preguntá:

—¿Qué tens, per Déu, qué tens?

—M' havian enganyat miserablement—respongué— es cert que no me l' va traure; ja me l' torno a sentir!

V.

Fragment d' una carta del metje a sa mulier:  
«¿Qu' has fet, desventurada? Es inútil que jo vinga; las manias se poden desviar alguna volta: arrancar may. Tant maníatich era creyent tenir lo cascabell, com quan creya que jo li havia arrancat. L' instrument de que pogui valerme fou la confiança, y aquesta es com la vida: un cop perduda, no s' recobra.»

N. OLLER Y MORAGAS.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Comensa a fresquejar y 'l teatro al igual que las personas té la seva roba d' istiu y la seva roba d' hivern. Aré estém a mitj temps y vá vestit mitj d' istiu y mitj d' hivern. Tenim teatros a dintre y teatros a fora, per complaure als fredolichs y per satisfacer als que no tenen por del fret.

Dos companyias se 'n han anat, totes dugas de sarsuela: la del *Tivoli* y la del *Español*; aquella capitanejada per l' Arderius, y l' última despedintse... ¿Ab qué havia de despedirse més que ab *La Mascota*? Si senyors, vá donarse la 129 representació de *La Mascota*, y 'l públich vá anarhi com si 's representés per primera vegada. Sembla que 'ls espectadors la tingan apresada de memoria y haguessen volgut donarhi lo darrer repás.

En lo successiu aquells dos teatros tenen ja estandants nous. *Novedats* vá a terra y la companyia de 'n Tutau y la Mena, degudament corretjada y aumentada, se traslada al *Tivoli* que será transformat en un teatro d' hivern. Del *Español* se 'n apodera una molt regular companyia de sarsuela, entre quals artistes hi figuran la Viada, la Mateu y en Colomer, que 'ns ha anunciat ja una regular colecció de obras novas catalanas y castellanias indistintament. Als uns y als altres los hi desitjem acert y fortuna.

En lo gueto dels nostres teatros, que com sabrán es lo *Principal*, s' ha inaugurat la temporada ab una companyia de opereta italiana dirigida per un tal senyor

Franceschini, qu' es com si diguesses Francisquet. Aquesta companyia 'ns fá anorar la que vá venir a visitar nos anys endarrera dirigida per en Lupi y de la qual formava part la simpática Friggerio. Fora de un actor cómic que té l' instint de las riallas, los demés artistes nos han deixat frets. Fem excepció de tres ó quatre bonas pells que figuran en los coros. Ademés per cantá 's necessita véu, y en la companyia de 'n Franceschini la véu se la pintan.

—Jo ja ho veig, deya un espectador, l' artista italiá que avuy té una mica de véu se 'n vá a cantar al *Bon Retiro*.

Obras representadas fins are: *Un viaggio in Africa* y *Boccaccio* totes dugas del autor de la *Fatinitza*. Lo compositor no 's desmenteix: en la primera hi ha dos ó tres pessas notables; pero dos ó tres no més. Suppé 'ns agrada molt més viatjant per Russia y Turquia que per Africa. Respecte al *Boccaccio*, prou es bonich; pero 'ls actors ván executar-lo en *garrote vil*.

Sort que l' empresari Sr. Bernis, segons presumo, pendrá las sévas midas perque 'l Teatro Principal conservi l' importancia que l' hi correspon.

De la novetat de *Romea* ja 'n parlém en article apart.

Hém de fer no obstant menció honrosa del actor castellá Sr. Mendez, que vá agradarnos molt, representant lo drama de factura vella, pero sempre interessant y aplaudit: *El tio Martin ó la honradez*.

Respecte al *Retiro* s' han estrenat dugas óperas, dugas tiples y un tenor. Operas: *Rigoletto* y *Frá Diavolo*. En la primera, la prima-dona Merlini vá cantar com qui ha de rescindir la contracta l' endemá mateix. Aixis vá ferho. En *Frá Diavolo* la de Sanctis (debutant) vá sortir-se'n bè. Lo tenor Fattorini admirable de gesto y expressió: de véu... com sempre. Lo tenor Pasquali vá debutar ab *Lucia*. Un altre dia 'l judicarem: al debutar vá semblarnos qu' estava sumament impresionat.

Al *Circo ecuestre* han debutat cinch gimnastas americans anomenats *Hanlon Wolta*. Treballan pels alts, y mentres dos fan salts de trapecio sumament ariscats, los demés executan molinets en unas barras fixas colocadas en la part superior del Circo. Aixis lo moviment no cessa un sol instant y 'l públich no 's cansa ni de mirarlos ni de aplaudirlos.

Dimecres vá debutar lo clown imitador Lerch. Es una notabilitat que imita 'l gall, lo gall d'indi, los lleons, y fá 'l violi ab la boca.

Lo Sr. A. egria fá 'l gran negoci: lo *Circo* té millors entradas are que al fort del istiu. Per ell estém are en plé Agost.

N. N. N.

LO QUE FÁ UN CIGARRO D' ESTANCH.

SONET.

Surt del calaix que 'l guarda l' estanquera; a la boca qui 'l reb ja se l' inclina, de la punta una mica l' esbossina, lo misto encén, ja pipa y tréu fumera. La glopada de fum que surt primera ja 'l deixa marejat, tot l' amohina, més tart aquell mal gust de la morfina lo postra defallit un' hora entera. No torna en sí, 'l mareig passa de ralla; se fica al llit, lo cap tot li rodola la llengua, per parlar, sent se l' hi encalla. Gemega, gira 'ls ulls, jeyent tremola y fent espeternechs per fi badalla morint com aquell gos que té la bola.

J. COMABELLA.

ESQUELLOTS.

Dissapte lo representant de la companyia constructora del Hipódromo vá obsequiar a la premsa de Barcelona ab un banquet, servit exquisidament en lo restaurant de Fransa.

Als postres vá haberhi brindis entusiastas per la prosperitat de la nova diversió implantada en Barcelona.

Nosaltres varem brindar perque sempre, sempre, las banderas espanyola y francesa figurin unidas y enllasadas, com enllasadas y unidas se presentan en l' Hipódromo de Barcelona.

Y are dirém un' altra cosa, que al menos tindrà 'l mérit de l' originalitat.

¿No sería possible que quan dugas nacions tenen que ventilar una diferencia, s' abstinguessen de ferho a canonadas, sacrificant la vida de tants innocents y omplint de dol y de angoixa a las familias?

Si senyors: podrian ferho per medi de las carreras de caballs.

Que surti un caball de cada nació y 'l que arribi a puesto primer, guanya.

Diumenje, últim dia de carreras, l' Hipódromo pre-

sentava un aspecte brillantíssim. La tribuna sobre tot estava rublerta de hermosuras.

Las damas de Barcelona han prés ab gust aquest espectacle. Per assistirhi 's posan sas millors galas, y 'ls cors dels enamoradissos, no diré que trotin ó galopin: ván a escape com los caballs sobre la pista.

Y deyan qu' en los arenals de ca 'n Tunis res hi aniria bè. No es exacte: las carreras de caballs hi han posat fondas arrels.

Una recomenació als bons católichs:

Abstinguense de llegir un llibre titolat: «El reinado del amor cristiano.—Lágrimas de un Pastor.»

Figúrinse que tal será aquest llibre quan fins l' *Ordinari* diu que conté expressions *mal sonants* PIARUM AURIUM OFFENSIVAS. Aixó últim vol dir que produheix mal d' orella.

Quan l' *Ordinari* parla aixis figúrinse lo que dirém las personas finas.

Lo llibre ha sigut imprés en la llibreria de la Inmaculada Concepció.

¡Horror! Aviat ja no 'ns podrém fiar de ningú.

Lo conegut veterinari Sr. Darder ha obert un magnífich museo de historia natural, en lo carrer de Mendizábal núm. 9.

Vagin a visitar-lo.

Y quan vulgan honrar a certas celebritats contemporáneas, en lloch de alsarlos una estátua, dúguinlas a can Darder. Ell s' encarregará de disecarlas.

Sembla que per aumentar la colecció dels mamíferos lo Sr. Darder té contractats a mitja dotzena de socios del cassino de la Plassa Real que presideix l' incomparable D. Francisco.

S' han descubert dugas fábricas de moneda falsa.

En l' una 's feya moneda del país, y en l' altra moneda estrangera.

Y encare 's queixarán de l' industria del país! Aquí tenen una fábrica que sense protecció del Estat feya la competencia als extrangers.

Y que fins devia ser libre-cambista.

Perque lo que volia de segur era 'l libre-cambi de las monedas falsas.

La senmana passada no vaig parlarlos de las regatas verificadas lo dimecres pèl Club de Regatas. Y no vaig parlarne perque encare 'm durava 'l mareig.

Será necessari que un altre dia que 'l Club fassi alguna festa, tinga una mica més de deferencia ab los convidats y un xiquet més de puntualitat. Y que si té l' intent de fernes estar al batarell del sol, se serveixi avisarnos per endurnos' en sombrilla.

Calculin qu' en aquest mon no tot consisteix en saber manejar un rem: que hi ha conveniencias que han de guardarse.

Alguns periódichs han dit que l' edifici de Sant Gayetano, ocupat per la justicia, amenssa ruina.

L' arquitecto municipal assegura que no hi ha tal cosa, y que la justicia pot dormir tranquila.

De totes maneres quan a Sant Gayetano 'ls cridin a declarar, res hi perderán fentse assegurar la vida, pèl Banch Vitalici, L' Equitativa ó qualsevol altra societat per l' istil.

L' únich que aquí no amenssa ruina es l' art de robar qu' esta cada dia més adelantat.

Los agents de l' autoritat poden dormir tranquils. A ells si que ningú 'ls roba ni 'l sabre ni 'l rellotje.

Després de las carreras del diumenje, un senyor molt ben vestit se presentá a la administració de un diari, ab un anunci que deya aixis:

«*Perdida*: El Sr. X. perdió ayer en el Hipódromo 4.000 duros. Dará 2.000 duros de hallazgo al que se los devuelva.»

—No tinch diners per pagarli l' inserció, diu l' anunciante; pero si 'm tornan los diners, l' hi pagaré 'l doble.

—Escollí y de quina manera vá pérdre 'ls? —Ay, ay... ¿de quina manera vol que 'ls perdès? Fent postas.

A casa de un conegut mèu, que durant las festas tenia forasters, ván pendre una criada nova.

Al servir a taula una cuixa de anyell rostida, un dels forasters vá trobarhi un cabell.

—Roseta, diu l' amo al adonarse'n: miri que hi ha aquí...

—¿Qué? —¿Un cabell!...

—Perdoni senyoret... un cabell no més tothom hi está exposat... Com hi ha mon jo 'm creya que 'ls havia tret tots enterament.

Se parla... ¿Pero perquè haig de donarlos una mala noticia?

Bah, bah, prénguinla com vulgan. Se parla de que en la nova combinació ministerial que preparan los polítichs de Madrit, entrarà en lo ministeri de Hisenda... ¿Qui dirian?

¡Lo Sr. Camatxoll!

Jo pèl que puga ser, ja hi mirat si las portas de casa tancan bè, y ja hi anat á trobar á n' en Francisquet Riba y Lledó, per veure si puch contar ab ell lo dia que vingan á embargarme.

A Viena acaba de celebrarse un aniversari important.

L' aniversari 51 de l' invenció dels mistos.

Una invenció més útil que molts altres. Al ménos los mistos donan llum.

Y á propòsit.

¿Quants mistos dirian que 's fabrican á Europa, cada dia? Dos mil millions.

¿Y quants treballadors dirian qu' están ocupats en aquesta industria? Cent mil obrers.

¡Gloria al misto!

Una frase de un enemich de la música. (Tambè n' hi ha: fins la música tè enemichs.)

—¿Quin instrument t' agrada més, lo piano ó 'l violi? l' hi preguntavan.

—Home, 'l violi, cent mil vegadas.

—Naturalment, com que no fa tant soroll...

—No es per aixó, sino perque un violi agafantlo y tirantlo dalt abaix del balcó s' ha acabat la música.

## QÜENTOS.

Un cadet surt tot joyós de un ball de máscaras, encaminantse al restaurant ab una máscara al bras, que per las senyas es una gran mossa, alta, fornida, guapassa.

No l' hi falta més que véureli la cara.

Pren assiento en una taula situada al costat de la que ocupan los seus amichs, y per donarse llustre insisteix en que la seva conquesta 's tregui la careta.

La máscara després de resistir obeheix, y apareix la cara de una jamona bigotuda. Si senyors, més bigotuda que 'l mateix cadet.

Aquest alsantse com mogut de un ressort y mostrantli la porta:

—¡Salga Vd. caballero!

Los seus companys encare riuhen.

Entre oncle y nebó:

—Tio, díguim una cosa si es servit.

—¿Qué vols?

—Voldria saber si 'l dia que 's mori puch contar ab alguna cosa.

—Ab res enterament, ja hi fet testament y ho deixo tot al hospici.

—Oh, sent aixis ja 'n lleparém alguna coseta, perque quan vosté 's mori ja conto serhi.

Entre coneguts de poch:

—D. Eduardo, vull donarli una prova de confiança demanantli un duro.

—Carat home ¿y de aixó 'n diu donar?

En un tren qu' está en marxa 'l revisor de bitllets troba á un senyor en un compartiment destinat á las senyoras.

—Senyor mèu, exclama 'l revisor ¿que no sab que aquest compartiment es un reservat de senyoras?

—Si senyor, que ho sè.

—Y donchs, ¿perqué s' hi ha ficat?

—Home, qué vol que l' hi diga, m' ha semblat que las senyoras totas solas s' aburririan.

## TRENCA-CAPS.

### XARADAS.

#### I.

Si pescas usarás tú  
del hu.

Cada dia en Fructuós  
menja dos.

Y m' agrada sent invers  
lo ters.

Lector, prompte sabrás qu' es  
si jo 't dich que Barcelona  
es al hu-inversa-segona  
y nom de dona Hu-dos-tres

RAMON ROMANISQUIS.

#### II.

Lo marit de la dos-hu  
com que de cent homs es tot,  
perque 's treballi depressa  
dona tres-una á qui 'n vol.

LA MILLÀ.

### MUDANSA.

¡Pobre del que 's casará  
ab la tot escrit ab a;  
puig diu mon amich Solé  
que de boja tot ab e;  
per poch que l' hi vulgas dí  
desseguida 's tot ab i;  
y després de tot aixó  
d' honra 'n té bèn tot ab o.

VERBI-GRACIA.

### SINONIMIA.

Un tot que deixá l' ofici  
massa tip de revolcadas  
comprá un total á una dona  
y 's dedica á fer bugadas.

SIMON DE SEBRVOL.

### TERS DE SÍLABAS.

.....  
.....  
.....

Omp'ir los pichs ab lletas que horisontal y verticalment diguin: 1.ª ratlla, provincia catalana.— 2.ª y 3.ª, noms de dona.

CIUTADÀ NOY GRAN.

## LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1 2 3 4 5 6—Nom d' home.  
1 2 1 5 1—Pedra preciosa.  
4 1 5 6—Una tela fina.  
2 1 5—Animal.  
3 5—Sinónim de costum.  
2—Una lletra.

J. C. P.

## TRENCA-CLOSCAS.

A DEU CALÉS LA RIMA.

Formar ab aquestas lletas lo títol de un drama catalá.  
F. SIMPÀTICH.

## GEROGLIFICH.

×  
I  
I  
A G  
II  
L  
I

NAS DE PUNTA INGLESA.

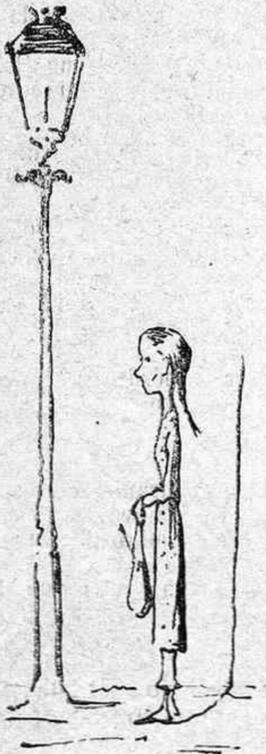
## SOLUCIONS

### A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

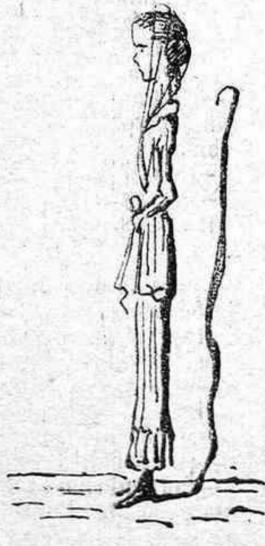
- XARADA 1.ª—Pe-re-la-da.
- ID. 2.ª—Ba-ca-llá.
- CONVERSA.—A-de-la.
- ANAGRAMA.—Potas-Topas-Pastó.
- TRENCA-CLOSCAS.—Palá de Torruella.
- LOGOGRIFO-NUMÉRICH.—Figueras.
- TERS DE SÍLABAS.— TU DE LA DE MA TI LA TI GO
- GEROGLÍFICH.—Per vocals á las Juntas.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

## LAS TRANSFORMACIONES DE LA TUYETAS.



Sent criatura era una agulla.



A 15 anys era un fidéu.



Quan vaig casarme era una canya de pescar.



Un cop casada vaig comensar á engraiarme.



Pero de quina manera...



Que al últim hi arribat á semblar una bota de déu cargas.